

ШКОЛА ПЕРФОМАНСУ

ДНІ МИСТЕЦТВА ПЕРФОМАНС У ЛЬВОВІ

технологія • майстерність • мистецтво перфоманс

ШКОЛА ПЕРФОМАНСУ 2019 – ТЕХНОЛОГІЯ, МАЙСТЕРНІСТЬ, ПЕРФОМАНС

На фестивалі Дні Мистецтва Перфоманс у Львові акцент змістився на освітню складову, і саме ШКОЛА ПЕРФОМАНСУ стала його ключовим пунктом цього року. Історія ДНІВ, першого в Україні фестивалю арт-перфомансу, триває вже дванадцять років і щоразу проявляє унікальні перфомативні практики, сприяє комунікації митців-перфомерів різних культур, поколінь та шкіл і, що важливо – надихає молоде покоління митців. ШКОЛА стає місцем конфронтації молодих особистостей українського мистецтва перфоманс із досвідченим міжнародним середовищем мистецтва дії.

Структура навчання побудована з трьох інтегрованих потоків: Технологія (навчання) – Майстерність (відкрита публічна презентація учасниками Школи власних перфоманс-ідей після навчання) – Мистецтво перфоманс (ознайомлення з актуальними тенденціями у сучасному мистецтві акціонізму, виступи перфомерів). Цього року ШКОЛА ПЕРФОМАНСУ проводилась за трьома навчальними програмами: ПРОСТІР – ЧАС – КУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ – знаного польського перфомера, професора Університету мистецтв у Познані Януша Балдиги, Я –, Є –, ТУТ – викладачки мистецької школи MUSRARA в Єрусалимі Кінерет Макс та ВІД АКЦІЇ ДО ІНСТАЛЯЦІЇ І НАЗАД – перфомерки Ані Ібш. Програма майстер-класів ШКОЛИ також охопила лекцію-перфоманс Володимира Топія «ПЕРЕБУВАННЯ... МІЖ ТУТ І «ТАМ» та лабораторне дійство Володимира Кауфмана «АНАТОМІЯ ПЕРФОМАНСУ».

ШКОЛА ПЕРФОМАНСУ має тяглість і логічність, та з часом її місія та цілі змінюються. ε величезна різниця між нашими запитами й очікуваннями до Школи у 2009 році і нині. Тепер нашим завданням постає виховувати не перфомерів (як первісно), а розвивати художників, які працюють у форматі сучасного мистецтва. Ідеться про виховання нової генерації митців, де перфоманс радше ε допоміжним фактором творення нової свідомості.

SCHOOL OF PERFORMANCE 2019 – TECHNOLOGY, MASTERY, PERFORMANCE

The accent of the Days of Performance Art in Lviv has been shifted towards the educational component, and the SCHOOL OF PERFORMANCE has become the key point this year. The Days of Performance Art is the first Ukrainian performance art festival with the twenty-year history: every year it reveals unique performative practices, fosters communication between performance artists from different cultures, generations and schools and, most importantly, inspires the young generation of artists. The SCHOOL has become a place for collision of the young faces representing Ukrainian performance art with the experienced international actionism scene.

The structure of the educational program consists of three integrated currents: Technology (training) – Mastery (open public presentation of the School participants' performance ideas after the training) – Performance art (introduction to the relevant tendencies in contemporary actionism, guests' performances). This year the SCHOOL OF PERFORMANCE had three educational programs: SPACE – TIME – CULTURAL CONTEXT by Janusz Baldyga, a renowned Polish performer and professor of University of Fine Arts in Poznan; I –, AM –, HERE– by the lecturer of MUSRARA School of Art in Jerusalem Kineret Max; and FROM ACTION TO INSTALLATION AND BACK by performer Anja Ibsch. The master class program of the SCHOOL also included lecture-performance BEING BETWEEN (HERE) AND (THERE) by Volodymyr Topiy and laboratory action ANATOMY OF PERFORMANCE by Volodymyr Kaufman.

The SCHOOL OF PERFORMANCE develops gradually and logically, so its mission and goal may change. There is a huge difference between our needs and expectations of the School back in 2009 and today. Now our task lies not to cultivate performers (as it was earlier), but to develop artists who work in the sphere of contemporary art. It is about raising a new generation of artists for whom performance is just an auxiliary factor of new consciousness creation.

ШКОЛА ПЕРФОМАНСУ – мистецтво створення освітніх стратегій

Одним з основних завдань сучасного мистецтва є ініціювання освітніх та культуротворчих процесів. Мистецтво, яке порушує дискурс щодо своїх функцій та ролі в житті людини, стає живою складовою, необхідною для належного функціонування суспільства. Мистецтво перфоманс, яке пов'язане з публічним процесом та з миттєвою безпосередньою конфронтацією з глядачами, розкриває свій освітній потенціал і його значення для розвитку цієї дисципліни мистецтва. Фестивалі, які є ефективною платформою презентації акціоністського мистецтва і сучасних перфомативних практик, все частіше вводять освітні елементи у свої програмні стратегії. Дні мистецтва перфоманс у Львові створюють особливі умови рівнозначного ставлення до показів перфомансів та презентації освітніх процесів як актів творчості.

Творці львівського фестивалю мистецтва перфоманс порушили принципове питання про ефективність традиційної формули фестивалю у сучасному дискурсі про комунікативні функції мистецтва. Трактуючи мистецтво як платформу для обміну інформацією та людськими емоціями, з'явилась необхідність створити фестиваль як живу матерію, що народжується із прагнень молодих митців, часто студентів українських художніх навчальних закладів (пишу «українських», бо географія фестивалю вже давно вийшла за межі Львова). Розробляючи стратегію дій, куратори проєкту вирішили, що процес досягнення результату є важливою частиною взаємовідносин митця та глядача. У наш час комунікацію між людьми витіснив швидкий обмін інформацією, зазвичай поверхневою, через електронні медіа. Мистецтво перфоманс будує простір автентичної комунікації: розкодування його сенсу і значення вимагає поглибленої рефлексії та часу у його природному, людському розумінні.

Фестиваль мистецтва перфоманс, який відбувається щороку у Львові, є прикладом глибокого і мудрого розуміння завдань сучасного мистецтва. Він присвячений мистецтву дії, але, показуючи його контексти, торкається ключових засад мистецтва і культури, зокрема, фундаментальної проблеми мистецької освіти. Це стосується будь-якого мистецького твору, у якому комунікація базується на візуальному знаку. У випадку мистецтва перфоманс, його еволюція і миттєве прочитання дозволяють спостерігачеві поринути у захопливий, відкритий процес співучасті.

Відповіддю на питання про характер сучасного фестивалю акціоністського мистецтва є оригінальна формула Днів мистецтва перфоманс. Основним орієнтиром є відкритість процесу осягнення ідеї мистецтва перфоманс у його двох базових аспектах: презентації та навчанні, що трактується як творчий процес. Це не класичний фестиваль мистецтва перфоманс, який був доповнений майстер-класом від одного з його учасників. Це фестиваль, стратегія якого полягає у взаємодії двох сфер мистецької активності, що частково накладаються одна на одну, – маніфестації та освіти. Ми стаємо свідками

SCHOOL OF PERFORMANCE – the art of creating educational strategies

One of the main purposes of contemporary art is initialization of educational and cultural processes. The art that violates the discourse of its functions and its role in human life becomes a vivacious element necessary for the proper functioning of the society. The art of performance, which is connected with the public process and momentary, immediate confrontation with the audience, reveals its educational potential and its meaning for the development of this art discipline. Festivals as an effective platform of presentation of actionism art and contemporary performative practices more and more often introduce educational elements in their programming strategies. Days of Performance Art in Lviv creates special conditions for the equal treatment of both performances and presentations of educational processes as a form of creative act.

The creators of performance art festival in Lviv have raised a fundamental question of the traditional festival formula effectiveness in the contemporary discourse of the communicative functions of art. Interpreting the art as a platform for exchange of information and human emotions has generated the need to create a festival as a living matter that is born through the aspirations of young artists who often are the students of Ukrainian art schools (and I say 'Ukrainian' as the geography of the festival has long expanded beyond the borders of Lviv). While developing the action strategy, the project curators decided that the process of achieving the result is an important part of the relations between the artist and the audience. Nowadays, human communication is replaced by the quick information exchange through electronic media. The art of performance builds up a space for an authentic communication: decoding its sense and meaning required a deep reflection and time in its natural human understanding.

Performance art festival that takes place every year in Lviv is an example of a deep and wise understanding of contemporary art and its tasks. It is dedicated to the art of action, but demonstrating its contexts, it touches upon the key principles of art and culture, for instance, the fundamental problem of art education. It concerns every art work that communicated through the visual channel. In the case of performance art, its evolution and instant perusal allow the observer to dive into fascinating and open process of involvement.

The answer to the question about the nature of contemporary actionism art festival is an original formula of the Days of Performance Art in Lviv. The main focus is an openness of comprehension of the performance art idea in its two basic aspects: presentation and education which is interpreted as creative process. It is not a classic festival of performance art expanded with the master class from one of the participants. It is a festival that strategically interconnects two spheres of creative activity that partially overlap – manifestation and education. We become witnesses and partners in the creation of active space for interplay between these two components. Differences promote

й учасниками творення активного простору взаємовпливу цих складових. Відмінності забезпечують потік енергії і творення нових цінностей. Відкритий процес провокує до постановки питання про ризик неможливості передбачити результат. Відповідь на це питання підтверджує його існування, так як формула ШКОЛИ ПЕРФОМАНСУ ставить нас перед перспективою невідомого результату, але саме у цьому полягає феномен цього проєкту. Основною функцією ШКОЛИ ПЕРФОРМАНСУ є творення нових цінностей, тож постає питання про створення нових просторів комунікації на основі нових стратегій мови візуальної комунікації, яка створює нові емоції, що зближують людей. Відповісти на це питання можуть учасники ШКОЛИ ПЕРФОРМАНСУ у Львові та спостерігачі її результатів. Моя відповідь, як учасника проєкту, підтверджує глибокий сенс у продовженні і постійному розвитку принципів школи. Її суттю є пошук можливостей для комунікації за допомогою візуальної мови, що формується саме зараз. Це все супроводжується особливими емоціями, відсутність яких ми відчуваємо після закінчення тижневої роботи Школи.

Говорячи про успіх цьогорічної ШКОЛИ ПЕРФОМАНСУ у Львові, я хотів би звернути увагу на особливу підготовку організаторів проєкту до конфронтації учасників фестивалю одних з одними. Перше міркування стосується правильної пропорції презентованих перфомансів та навчальних заходів Школи. Цю стратегію складно сформувати, бо вона часто базується на інтуїції, але вона поєднала ці два сегменти в один захопливий організм. Гадаю, що аналіз минулорічних Днів мистецтва перформанс і природна потреба в еволюції привели до результату, який у 2019 році подарував надзвичайно багатий та різноманітний мистецький наратив.

Програма школи складалася цього року з трьох блоків майстер-класів, які проводили Аня Ібш з Берліна, Кінерет Макс з Тель-Авіва і Януш Балдиґа з Варшави. Вони представляють три підходи до теоретичних основ, практики мистецтва перфоманс та його освітніх аспектів. Ми мали нагоду зіставити три концепції групових дій і значення індивідуальних меседжів у контексті групового наративу. Надзвичайно важлива для кожної мистецької дисципліни проблема конфронтації спільного та особистого простору у цих діях зазвучала з великою силою. На питання про групу як організм, який визначає індивідуальний жест, ми отримали ряд різних цікавих відповідей.

Силу групової дії, що базується на енергії, ритмі і прямій, власне, фізичній конфронтації з публікою, підтвердила перша частина презентації майстер-класів Кінерет. Друга частина, кажучи з великим спрощенням, приводила до розпаду групи, своєрідної ентропії, яка дала учасникам небанальну, креативну енергію. Невеличкий зал, де відбувалася щоденна робота і презентація напрацювань майстер-класів, давав можливість створювати тісний і заповнений простір. У певний момент автори і спостерігачі зустрілися у спільному змодельованому просторі, у зоні існування, позбавленій комфорту. Якщо ж ми говоримо про простір дійства, то мусимо звернути увагу на значення і великий потенціал локацій у театрі Лесі Українки, які були надані для роботи учасникам фестивалю. Це складні простори, із

the energy flow and the formation of new values. The open process provokes into raising the question about the risk of inability to foresee the result. The answer to this question acknowledges its existence, as the formula of SCHOOL OF PERFORMANCE makes us face the perspective of the unknown result, and that is the phenomenon of this project. The main function of SCHOOL OF PERFORMANCE is formation of new values, therefore, it raises the question about the creation of new spaces for communication based on the new strategies of the visual communication language that evokes new emotions drawing people together. The question may be answered by the participants of SCHOOL OF PERFORMANCE in Lviv and the observers of its results. As a participant of the project, I can only confirm the deep need to continue persistently developing the principles of the school. Its essence lies in the search for possibilities of communication with the help of visual language that is formed right away. And all of it is accompanied by the very special emotions, the lack of which was felt when the week at School came to an end.

Taking about the success of this year's SCHOOL OF PERFORMANCE in Lviv, I would like to mention exclusive preparation of the project organizers to the confrontation of festival participants with one another. The first thought concerns the sound proportion of presented performances and educational events of the School. This strategy is difficult to form, because it is often based on intuition, but it has merged these two segments into one fascinating organism. I believe that the analysis of the last year's Days of Performance Art and a natural need to evolve have led to the result that gave us an extremely rich and diverse artistic narrative in 2019.

This year the program of the school consisted of three master class blocks led by Anja Ibsch from Berlin, Kineret Max from Tel-Aviv and Janusz Baldyga from Warsaw. They represented three approaches to theoretical frameworks, performance art practices and its educational aspects. We had a chance to compare three concepts of group actions and meaning of individual messages in the context of group narrative. The issue of confrontation between public and personal space in these actions which is highly important for every art discipline has resonated greatly. We've received a lot of interesting answers to the question about the group as an organism that determines individual gesture.

The power of a group action based on energy, rhythm and, in particular, physical confrontation with the audience was confirmed by the first part of Kineret's master classes presentation. The second part, put extremely simple, led to the disintegration of the group, to particular kind of entropy that gave the participants unconventional creative energy. A small hall where all the work was done and where the master classes' results were presented was giving an opportunity to create crammed and packed space. At some moment, the authors and the observers met in a joined modelled space, in the area of existence deprived of comfort. Talking about the space of action, we should point out the meaning and the great potential of the locations provided for the festival participants in Lesia Ukrainka Theatre. Understanding and exploration of these complex spaces with various restrictions

різноманітними обмеженнями, їх розуміння і вивчення – це перший принциповий крок у створенні мистецького меседжу. Різний розмір і характер залів, їх анфіладне розташування, сходи та заповнене предметами горище створювали потребу провести ґрунтовну діагностику обмежень цих конкретних просторів, що трактувалися як інструменти і особливий потенціал майбутніх дій. У цих приміщеннях відбувалося навчання та представлення його результатів – покази майстеркласів Ані Ібш та Януша Балдиґи.

Прийняття стратегії паралельних дій дозволило трактувати час і простір як основні елементи події. Саме вони спрямовували групу, впливаючи на творення середовища для індивідуальних дій. На питання про вплив контексту групи на індивідуальний меседж ми отримуємо різні відповіді. Їх сенс пов'язаний із вмінням існувати у групі, ставитися до неї як до цінності, бо насправді лише усвідомлення групи як природного контексту дозволяє відкрити межі власної незалежності та впливу. Цієї проблеми, важливої не лише у мистецтві, стосувався кожен із майстер-класів, проведених у рамках ШКОЛИ ПЕРФОМАНСУ.

Десятирічна традиція дає право провести ретельний, достовірний аналіз результатів, пов'язаних із творенням середовища мистецтва перфоманс у Львові. Розпочинаючи свою діяльність, Школа мала сильну підтримку у традиції мистецтва акціонізму, започаткованого у сімдесятих роках такими митцями, як Соколов, Кауфман і трохи згодом Гончар. Відсилання до традиції та потреба у створенні нової перспективи є основою ідейної стабільності проєкту. Тут немає місця для опису долі учасників Школи упродовж її десятирічної історії, однак участь у багатьох важливих фестивалях по всьому світі якнайкраще підтверджує їхню активність у міжнародному русі мистецтва акціонізму.

ШКОЛА ПЕРФОРМАНСУ у Львові – це живий матеріал, який піддається впливові часу, реагує на змінні реалії життя. Водночас, вона створила стабільні підвалини ідейної екзистенції, стала важливою, оригінальною точкою на мапі сучасного мистецтва. Участь найважливіших митців перфомансу підтверджує вже досягнутий нею міжнародний рівень.

was the first fundamental step for creation of the artistic message. Different sizes and characters of the halls, their enfilade layout, the stairs and the attic filled with different objects created the need to run substantial diagnostics of these particular spaces' restrictions that were treated as instruments and a special potential for future actions. Here the training was conducted and its results were shown in the course of the presentations of master class by Anja Ibsch and Janusz Baldyga.

The acceptance of parallel actions strategy allowed us to treat time and space as the main elements of the event. They were directing the group by influencing the formation of the environment for individual actions. We've received different answers to the question on the influence of group context on individual message. Their sense is connected with the ability to exist in a group and treat is as a value, because only awareness of a group as a natural context allows up to widen the limits of personal independence and influence. This issue, which significance is not limited to art, falls within each of the master classes held during SCHOOL OF PERFORMANCE in Lviv.

Ten-year tradition gives an opportunity to assess the results of the formation of performance art environment in Lviv meticulously and reliably. When the School was created, it had a strong support in the tradition of actionism initiated in 1970s by such artists as Sokolov, Kaufman and later Honchar. Referencing the tradition and the need to create a new perspective is a foundation of ideological stability of the project. Here there is no space for the descriptions of the participants' destinies during the decade of the School's existence, but the engagement in various important festivals around the world is the best acknowledgment of their active work in the international actionism movement.

SCHOOL OF PERFORMANCE in Lviv is a vivacious material that is a subject to the impact of time and reacts to the changing reality of life. At the same time, it has created a stable foundation of ideological existence and became an important and original point on the map of contemporary art. Participation of the most important performance artists only acknowledges the international level it has reached.

Януш Балдига 2019 Janusz Baldyga 2019

технологія

технологія

ЗАВАЛЕНИЙ ГОРИЗОНТ

ПРОСТІР – ЧАС – КУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ - це назва програми майстеркласу, який я провів у Львові в межах ШКОЛИ ПЕРФОМАНСУ 2019. Ключовим елементом навчання був «культурний контекст» – мені важливо було знайти вихідну точку, закріплену у літературному міфі, сімейній історії чи традиційному наративі. Я запропонував розмову, завданням якої була спроба наповнити смислами проблематику, пов'язану з абстрактним трактуванням простору і часу. Малося на увазі створення стислого меседжу, зредукованого знаку, який стане елементом візуальної мови, і тут доцільним буде порівняння із лаконічністю, яка використовувалася авторами плакатів. Говорячи про культурний орієнтир, я запропонував великий міф сучасності, який походить із роману Даніеля Дефо «Пригоди Робінзона Крузо». Посилаючись на роман, я звернув увагу на закодовану в ньому проблематику простору, місця та часу, але також самотності й очікування.

Участь у майстер-класі взяли люди, котрі, незважаючи на свій молодий вік, мали різний досвід та навики. Із моєї точки зору було дуже важливо, що серед учасниць та учасників я побачив студентів Львівської академії, молодих поетів, а також адептів журналістики. Розкриття цих особливих схильностей та вмінь видавалося цінним для всіх, хто потрапив у групу учасників майстер-класу.

Результатом чотириденного майстеркласу став відкритий показ під назвою «ЗАВАЛЕНИЙ ГОРИЗОНТ». Назва, що з'явилася в результаті дискусій і переговорів, була обрана шляхом жеребкування з-поміж кільканадцяти дуже цікавих пропозицій. Місцем показу стали три об'єднані між собою простори Театру Лесі Українки. Першим важливим жестом був вибір місця з усвідомленням його впливу на форму і характер дії. Я звернув увагу на дисципліну й тенденцію до скорочення кількості зайвих елементів. Такий спосіб мислення дозволив створити Сильний, автономний меседж, який став основним елементом наративу групи. Протягом публічного показу з'явився фундаментальний мотив, який інтегрував групу в одне ціле, - це був ритм, який задавав один з учасників упродовж всього показу. Він був частиною індивідуальної презентації, але цілком природним чином його перейняла уся група протягом відкритого, живого діалогу з публікою. Вважаю, що це надзвичайно цінний досвід.

Після показу, який завершував майстерклас, ми поставили собі запитання, чи можна було б його транслювати у сталому просторі, в експозиції, позбавленій нашої присутності. Питання звучало так: чи можливо представити реалізовану ідею під час перфомансу без участі особи перфомера? Чи можна виконувані дії перенести на особливу форму об'єкта, скульптури, інсталяції чи картини. Дуже цікава дискусія велася шодо перенесення проблематики перфомансу на ефемерні об'єкти, які одночасно розширюють визначення і перфомансу, і скульптури, і рисунку. Для мене важливим було те, що ми прощаємося одні з одними з почуттям відкриття нової проблематики та нової перспективи діяльності.

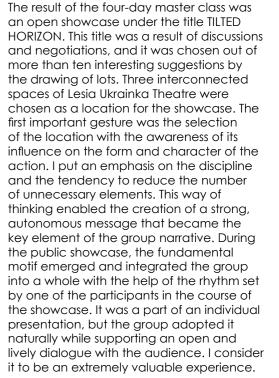

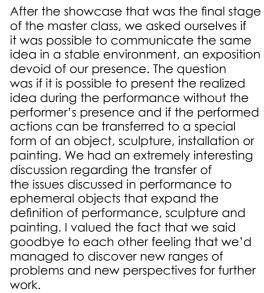

JANUSZ BALDYGA

TILTED HORIZON

SPACE - TIME - CULTURAL CONTEXT is the name of the master class program I conducted in Lviv within the frames of SCHOOL OF PERFORMANCE 2019. The key element of the training was «cultural context» as it was important for me to find a starting point embedded in literary myth, family history or traditional narrative. I offered a conversation intended to give meaning to the range of problems revolving around the interpretation of space and time. It was meant to create a laconic message, a contracted sign that would become an element of visual language that can be compared with the shortenings used by the authors of the posters. Talking about the cultural compass, I offered a great contemporary myth that stems from Daniel Defoe's novel Robinson Crusoe. Alluding to the novel, I noticed the encoded issues of space, place and time, as well as the problems of loneliness and anticipation.

People who participated in the master class were young, but nevertheless, they had different experience and skills. I think that it was important that I saw the students of Lviv Academy of Art, young poets and journalism adepts among the participants. Uncovering these special inclinations and abilities became a valuable experience for all people who got to the group of master class attendees.

14 TEXHOR

технологія

КІНЕРЕТ ХАЙЯ МАКС

Існує два варіанти напрямку дії у групі – колективний й індивідуальний.

Ми дослідили те, які можливі сценарії розвитку приносить нам кожен із цих варіантів. Практика полягала в простій багатогодинній ходьбі й використанні власного голосу. Суть такої акторської гри глибоко пов'язана з повільним процесом пізнання всіх елементів, які вкладені в «Я», «Є» і «ТУТ» кожного з учасників.

Під час презентації ми використали найелементарніші шляхи буття у просторі й буття з глядачами, водночас усвідомлюючи МАГНІТ, що існує між індивідуальним і колективним.

There are two optional directions to act in a group – collective and individual.

We examined to what possible scenarios each of these options can bring us. We practiced that only by walking and using our voice for many hours. The core of this way of acting is deeply connected to the slow process of understanding all the elements that exist in «I», «AM» and «HERE» for each one of the participants.

In the presentation, we used the most basic ways of being in the space and being with audience while keeping the awareness of the MAGNET forces between the individual and the collective.

АНЯ ІБШ

Мовчазне, приховане знання (неявне) - це передумова емпрактичної дії (дораціональної, дотеоретичної, інтуїтивної). Знаючи, ми здатні діяти, а діючи, ми знаємо. У перфомативному мистецтві непевність – це бажаний стан. Щоб досягти відкритого результату, потрібно пройти мало не кризоподібний процес, витерпіти його. На своєму майстер-класі я намагалася позбавити учасників страху цього стану. Результат був відчутний навіть без прямого процесу розвитку. Специфіка матеріалу дослідження, серйозна гра й випадкові дотики дають можливість вийти за межі відомого нам досвіду.

Горизонт подій

Як я сприймаю вікно, коли мию його, як я сприймаю його, коли дивлюся крізь нього чи коли його облизую? Що відбувається у прогалинах, що ще рухається, коли я перевертаю крісло? Де мені стати у повному автобусі: інші пасажири, рух автобуса й повітря, яким ми дихаємо, обумовлюють мої рішення.

Більшість дій несвідомі, а простір так само неперервний, як і час. Усе перебуває в русі, ніщо не має фіксованих позицій. Сучасним людям важко це прийняти. Наше розуміння простору стало негнучким, проте за останні роки воно змінилося (просторовий поворот). Видозмінилося поняття правди, а тому й поняття простору й часу. Ідея матеріального докорінно трансформується, так само як експеримент з появою спостерігача змінюється у квантовому вимірі. Я вважаю перфомативне мистецтво фундаментальною можливістю зрозуміти наші стосунки зі світом навколо. У ньому наші дослідження стають явними, перетворюються на чинники й наслідки водночас. Переживання невизначеності – ключова складова моєї перфомативної практики. Усе пізнається, а повороти розкриваються у процесі, який неможливо осягнути. Немає правди, обмежень чи узгодженості. У цьому нестійкому світі его важить так мало, що невпинно намагається цьому зарадити. Перфомативне мистецтво – один зі шляхів це зробити.

Ми сприймаємо світ не лише крізь призму власного досвіду, адже ми здатні переносити дії інших на себе (дзеркальні нейрони). Постійно відбуваються взаємодії, які не обумовлюються мисленням: ми танцюємо, співаємо й займаємося сексом. Виникає спільний простір, вид комунікації, який ми виключно переживаємо, але не розуміємо свідомо. Я називаю його «мисленням клітинами».

Event horizon

How do I understand a window when I clean it, how do I understand it when I look through it and how when I lick it? What happens in the interspaces and what else moves when I knock over a chair? Where do I position myself in a full bus: the others, the movement of the bus and the air we breathe together determine my decisions.

Most actions are unconscious, space is as continuous as time. All is moving, there are no fixed positions. This is difficult for modern people to accept. Our understanding of space has developed into a rigid perspective that has changed in recent decades (spatial turn). As the concept of truth has changed, so has the concept of space and time. Just as the experiment with the emergence of the observer shifts in the quantum domain, so also our idea of materiality shifts fundamentally. I understand performance art as a fundamental possibility for understanding our relationship to the world around us. Here these investigations become visible, they become factor and product at the same time. This enduring of the indeterminate is an elementary component of my performance art practice. Nothing is given, turns unfold in the process that cannot possibly be imagined. There are no truths, no limits and no consistency. In this unsettled world, the ego is so insignificant that it has made endless attempts to deal with it. Performance art is one of them.

We understand situations not only through our own experience, we are able to transfer actions of others to ourselves (mirror neurons). Constantly interactions happen, which are not shaped by thinking: we dance, we sing and have sex with each other. A common field emerges, a form of communication that we can only experience but not consciously understand. I call this «thinking with the cells».

A silent, implicit knowledge (tacit knowledge) is a prerequisite for empractic action (prerational, pre-theoretical, intuitive). As we have knowledge, we can act and as we act, we have knowledge.

In performance art, uncertainty is a wanted condition. In order to achieve an open result, an almost crisis-like process has to be passed through, which must be endured. In my workshop I tried to take away the fear of this state from the participants. The result is inconceivable without an open development process. The peculiarity of the material is explored, serious play and unintentional touching open the possibility to gain experiences beyond the known.

майстенрність

mastery

Мені подобається мистецтво перфоманс за присутність аудиторії, за те як вона сприяє твору – тоді, коли часто стає протагоністом мого перфомансу, чи в діях, які запрошують до близького спілкування. Я люблю гру, виклики, безглуздість та нісенітницю, провокуючи ситуації чи переживання, що підштовхують мене до розширення меж.

Ізабель Леон

I like performance art because the presence of the audience and how it contributes for the work to exist, often being the protagonist of my work, sometimes in actions that invite to intimate communication. I love to play, challenges, absurdity and nonsense, causing situations or experiences that push me to dilate borders.

Isabel León

Я сприймаю перфоманс як одноразовий акт виникнення просторово-пластичної ситуації. Вважаю, що це дійство відноситься як до факту виникнення фізичного об'єкта, так і до акції тимчасового характеру. Я не зараховую його до наративних категорій чи розповідей. Ніколи не використовую надто багато ідейних мотивів, намагаючись отримати максимально чітку та синтетичну картину. Найчастіше це об'єкт з перфомативними, ефемерними рисами, який через свою семантичну об'ємність і форму вираження доповнює суть самої дії.

Ярослав Першко

I perceive performance as a one-time act of spatial and plastic situation emergence. I think that it is both a physical fact of object emergence and an action of temporary character. I do not consider it a narrative category or a story. I never use too many ideological motifs trying to end up with the overly clear and synthetic image, frequently in the form of an object with performative and ephemeral characteristics. An object that completes the essence of the action through its semantical volume and form of expression.

Jaroslaw Perszko

майстенрність

Анатомія перфомансу

Автор коментує власний твір, він є контактером між перфомансом і глядачем. Такий формат вимагає від нього вміння переходити з одного стану в інший: бути одночасно «там» (у своєму перфомансі, у стані його творення, проживаючи його), і «тут» (з аудиторією, спілкуючись із нею, коментуючи те, що відчуває під час акту творення).

Такий підхід схожий на візит у кабінет патологоанатома. Так само, як він досліджує людський організм, так і під час Анатомії перфомансу автор не теоретизує, а безпосередньо демонструє живу тканину свого твору, його внутрішню будову та логіку. Порівняно із традиційною лекцією (розповіддю) такий підхід дозволяє глядачеві (учневі Школи Перфомансу) швидше і глибше зрозуміти матеріал – осягнути суть перфомансу як жанру в цілому і як конкретної дії.

Така лекція – про перфоманс – сама стає перфомансом. Вона щоразу буде іншою – залежно від середовища, часу й простору. Це завжди новий перфоманс про перфоманс.

Влодко Кауфман

Anatomy of perfomance

The author comments on his or her own work, as he or she is a contractor between the performance and its audience. This format requires an ability to switch between two states: being «there» (in the performance, in the process of its creation, living it through) and «here» (with the audience, interacting with them, commenting on the feelings that arise in the process of creation).

This approach reminds of a visit to a forensic pathologist's office. During Anatomy of Performance, in a way a pathologist examines the human body, the author does not theorize, but immediately demonstrates the living tissue of his or her work, its internal structure and logic. In comparison with the traditional lecture (narration), this approach allows the observer (School of Performance student) to comprehend the material quicker and deeper, understand the essence of performance as a genre in general and as a part of specific action.

Such lecture – about performance – becomes a performance itself. It will be different every time – depending on the environment, time and space. It is always a new performance about performance.

Vlodko Kaufman

Об'єкт приховує у своїй видимій беззмістовності здатність до перетворення відомого світу.

Я звертаюся до тих, хто дотримується звичного використання буденного об'єкта і опирається важливості пропозицій, різноманіттю смислів, тонкощам, абсурдності та невизначеності як ефективним засобам вираження.

Маріо Монтойя

The object conceals, in its apparent insignificance, the capacity to transform the known world.

I am referring to those that hold a normative use of the quotidian object and oppose to the value of suggestions, the flights of meaning, the subtle, the absurd and the insignificant as expressive mediums.

Mario Montoya

Ми живемо і тут і там...постійно, мислимо, та й навіть фізично...

В очікуванні зустрічі, Великої зустрічі, незмінно наближаючись до неї

Час...тривання...очікування...вони і є центром перфомансу та й центром життя, вони ε цей не минаючий біль, який трива ε і провокує в нас тривогу, але я знаю, що біль пройде, загоїться, заспокоїться і вилікується...

Володимир Топій

We live both here and there... we think constantly and even physically...

Waiting for a meeting, a Great meeting, and invariably approaching it

Time... continuation... expectation... they are the center of performance and the center of life, they are this perpetual pain that continues and provokes anxiety in us, but I know that the pain will be over, it will heal, soothe and get cured...

Volodymyr Topiy

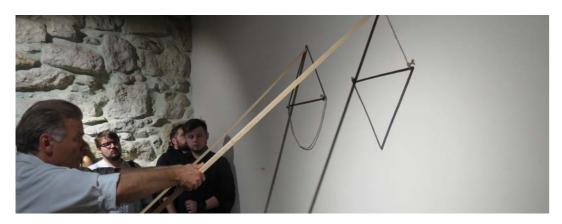
ЯНУШ БАЛДИҐА

Народився 1954 року в Любліні.

Автор рисунків, об'єктів, інсталяцій, вуличних акцій, та основним напрямком діяльності ϵ мистецтво перфоманс.

Учасник та співзасновник мистецької групи PRACOWNIA (1976-1981), співкерівник майстерні DZIEKANKA в Студентському арт-центрі (1976-1979) у Варшаві. З 1979 року учасник театру Академія Руху. Зараз професор Балдиґа навчає мистецтва перфоманс в Університеті мистецтв у Познані. Куратор львівської ШКОЛИ ПЕРФОМАНСУ з 2009 року.

[I and the kings as per Ernst Schnabel 2]

The author of drawings, objects, installations, street actions, and Bałdyga's main line of artistic activity is performance art.

Co-founder of the Pracownia artist collective

(1976-1981), co-manager of the Pracownia

Gallery at the Dziekanka Student Art Centre

of Arts in Poznań. Curator of Lviv SCHOOL OF

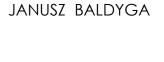
Ruchu theatre group since 1979. Now a professor of Performance Art at the University

(1976-1979) in Warsaw. Member of the Akademia

Was born in 1954 in Lublin.

PERFORMANCE since 2009.

MYKHAYLO BARABASH

МИХАЙЛО БАРАБАШ

Народився в Тернополі 1980.

Міждисциплінарний художник, який працює на межі різних жанрів: нових медіа, інсталяції, перфомансу, живопису, ленд-арту, графічних Співорганізатор й учасник Мистецького об'єднання НУРТ.

Організатор та куратор Фестивалю аудіовізуального мистецтва ТЕТРАМАТИКА (Львів, 2013, 2015, 2017), Мистецького проекту САКРАЛЬНИЙ ПРОСТІР (Львів, 2012-2018, Тернопіль, 2017), МЕНТАЛЬНА ГРА (Познань, Польща, 2016), МАСКА. LEM (Львів, 2016).

[Салат]

Was born in Ternopil in 1980.

Interdisciplinary artist who works with various genres: new media, installation, performance, painting, land art and graphic techniques.

Co-organizer and member of artistic formation

Organizer and curator of Audiovisual art festival TETRAMATYKA (Lviv, 2013, 2015, 2017), artistic project SACRAL SPACE (Lviv, 2012-2018, Ternopil, 2017), MENTAL GAME (Poznan, Poland, 2016), MASK. LEM (Lviv, 2016).

[Salad]

WILAWAN WIANGTHONG

ВІЛАВАН ВІАНҐТОНҐ

Народилась у 1990 році.

За допомогою синтезу мистецтва перфомансу та скульптури вона творить «уявну ідентичність», що має фантастичні та загадкові ознаки, які у певній ситуації та просторі видаються реалістичними. На цьому етапі Вілаван цікавиться означенням ідентичності, сексуального статусу тіла та простору як поля для експерименту. Способи мислення, які вплинули на її творчість, пов'язані з сприйняттям із боку аудиторії фізичного тіла як медіуму/ інструменту думок; сюди зокрема належить широкий спектр творів, в яких тіло пов'язується з різними науково окресленими типами чуттєвого сприйняття людини, як форма, смак, запах і звук, що розвиває розуміння та вірогідність творення різних робіт.

Працює в жанрі перфомансу, фотографії, у формі рухомих зображень та інсталяції.

Was born 1990.

She applies the performance art to present «imaginative identity», arising out of synthesis between performance and sculpture. The created identity has been characterized by fantastic and weird character as recognized realistically in situation and space. At present, Wilawan is interested in applying identity, sex status physical body and space as an experiment. The ways of thinking that have influenced her creativities in arts, linking the audience's perception through physical body as a medium reflecting thoughts, including expanded scope of creating artworks which the body is used with the integration of science related to the different types of human perception, such as shape, taste, smell, and sound to continue the development of knowledge and the likeliness to create a variety

His activities include art performance, photography, moving images, and Installation.

[The blue wars]

[Блакитні ігри]

АНЯ ІБШ

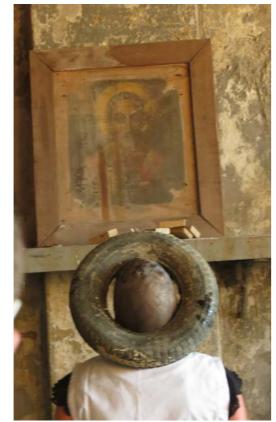
Народилася 1968 року в місті Райне, Німеччина, проживає в Берліні

Художниця та кураторка, з 1993 року активно працює у жанрах перфоманс та інсталяція. Зараз вона створює роботи, які досліджують особистісні, культурні та соціальні аспекти присутності людини, вивчаючи при цьому рівень її витривалості та терплячості. Натхненні міфами святості, жертовності та відпущення, ії роботи часто підкреслюють та розширюють зв'язки між її тілом та загальною культурною приналежністю до світу.

Ібш створює свою роботу у відповідь на обставини, які виникають, адаптуючись до оточення та ситуацій.

[still_8]

Born 1968 in Rheine, Germany, lives in Berlin.

Anja lbsch has been actively working as an artist and curator in the areas of performance and installation since 1993. Currently based in Berlin, she creates intense works that explore personal, cultural and social aspects of human presence while researching the endurance and tolerance levels of her body. Frequently inspired by myths of sainthood, sacrifice and release, her work emphasizes and extends connections between her body and the general cultural belonging to the world.

lbsch creates her work in response to the circumstances that present themselves, adapting to local environments and situations.

improvisation.»

ISABEL LEÓN

Ι3ΑБΕΛЬ ΛΕΟΗ

Іспанська візуальна художниця, незалежна культурна менеджерка та викладачка.

її творчість еволюціонувала від фотографії та відео до мистецтва перфоманс. «Я працюю з невідкладністю, з «тут і зараз», з теперішніми обставинами, оскільки я думаю, що будь який контекст і ситуація можуть стати початком творення робіт, які запрошують до рефлексій. Я люблю занурюватися в творчий процес з нуля, без ідей чи заздалегідь визначеної цілі, і це дозволяє творити з будь якого простору чи ситуації, як формально, так і концептуально. Тепер мене захоплюють процеси творення, які починаються з відкритості, довіри до інтуїції та спонтанності, де я поєдную намір та імпровізацію.»

[Червоні помпони]

[Red Pom Poms]

Spanish visual artist, independent cultural

Her work has evolved from photography and

organizer and teacher.

video to performance art.

«I work with immediacy, with the «here and now» with the present circumstances, as I think any context and situation can be the starting point to create works that invite to reflection. I like to immerse myself in the creative process from scratch, without ideas or predetermined aims, allowing work arises from any space or situation, both formally and conceptually. Currently, I am deeply interested in creative processes that start from openness and trust in intuition and spontaneity, where I mix intention and

РИШАРД ЛУГОВСКІ

[Ритуал поховання мертвого метелика]

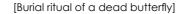

Народився у Варшаві 1955 року.

Автор просторових форм, об'єктів та перфомансів, живописець, графік.

У 1977-1982 роках навчався в Академії мистецтв у Варшаві на факультеті живопису. Сьогодні – професор, керівник майстерні Формування Навколишнього Простору в Інституті мистецтв Університету Яна Кохановського у Кєльцах та майстерні рисунку на факультеті графіки Академії мистецтв у Варшаві.

3 1990 року керував варшавською Галереєю «Кухня». Сьогодні вона є частиною Галереї ХХ1 (колишня Галерея скульптури), керівництво над якою Ришард Луговський обійняв 2001 року.

RYSZARD ŁUGOWSKI

He was born in 1955 in Warsaw.

Author of space forms, objects and performances, painter and graphic artist.

In 1977 – 1982, he studied in the Academy of Fine Arts in Warsaw on the faculty of Painting. Currently he is the professor, the head of Environment Development Studio in the Institute of Art in Jan Kochanowski University in Kielce and Painting Studio on the Faculty of Graphics in the Academy of Fine Arts in Warsaw.

Since 1990, he was the head of Warsaw Gallery "Kuchnia". Today it is a part of Gallery XX1 (former Sculpture Gallery), with Ryszard Lugowski as a head since 2001.

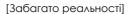

КІНЕРЕТ ХАЙЯ МАКС

Перформерка. Народилася, живе та працює в Ізраїлі (1981).

її твори представлені на широкому спектрі майданчиків, від сцен постмодерного театру до Музеїв образотворчого мистецтва, вони наповнені фізичною присутністю та часто енергійні, це спроба вийти за межі присутності тіла чи самовираження. Натомість вони впроваджують перфоманс як процес, як стик дій та взаємодій у публічній ситуації. Авторка часто використовує тіло, присутність та поетичність зустрічі між художником та глядачами як художній твір, який має потенціал бути самодостатнім.

[Too much reality]

Max is a Performance-art artist. Born lives and work in Israel, 1981

Her works are being shown on a wide range of platforms between postmodern theatre stages and Museums of fine art.

Her works, although very physically engaging and often feisty, attempts to go beyond the presence of the body or the expression of the self. Instead, they introduce performance as a process, as a junction of actions and interactions within a public situation. She often uses the body, presence and the poetics of the encounter between the artist and the audience as an artwork that has the potential to stands for itself.

РИОТНОМ ОІЧАМ

Народився 1989 року – Кадіс, Андалусія, Іспанія.

Дякуючи майстерному Бартоломе Феррандо у 2014 році Маріо розпочав мистецьку практику, зосереджену на особистому досвіді.

Закінчив Політехнічний університеті Валенсії (спеціалізація Інтермедійне мистецтво). Провів кілька воркшопів, співпрацював з Монікою Ґюнтер, Сейджі Шімодою та Алістером Макленаном.

[Про простір між]

«З 2014 року моє дослідження розвивалося навколо поняття тіло/об'єкт, з якого я пробую: мінімізувати наміри, звільнити матеріал від його функціональності, розмити межу наших стосунків та прийняти супротивну позицію щодо нав'язування»

In 2014, thanks to the masterful Bartolomé Ferrando, he started an art practice focused on direct experience. University Degree in Fine Arts by the «Universidad Politécnica de Valencia» (University of Valencia), specialization in Intermedia Art. It has several workshops and collaborations with Monika Günther, Seiji Shimoda or Alastair MacLennan among others.

«My research since 2014 has developed around the body/object notion, from which I pretend: minimizing the intention, liberating the material from its functionality, blurring the limit of our relationships and adopting a dissident position concerning impositions»

[About the space between]

JAROSLAW PERSZKO

ЯРОСЛАВ ПЕРШКО

Ярослав Першко виконав дійство, під час якого на монументальному, розісланому на землі полотні він повільно розсипав синій пігмент у формі порошку, наспівуючи собі під ніс мелодію «Оди до радості» Л. ван Бетовена. Фіналом процесу було піднесення тканини, що нагадувало церемоніальне підняття прапора на щоглу корабля. Залишковий шар синього пігменту на полотні поступово піддавався впливу гравітації, відкриваючи наново органічну білизну матерії. Акція, як і

ії назва, відсилає до перфомансу «Синій є таким, яким є, жовтий прийшов сам» (2009), який митець виконав під час Міжнародного фестивалю сучасного мистецтва «Тиждень» на старій фабриці повидла у Львові. Тоді у приміщенні, яке вже було покрите синьою фарбою, він розпилював у повітрі жовтий пігмент, що повільно осідав на виступах стін і заглибленнях у підлозі історичного простору фабрики.

ЖОВТИЙ ВЖЕ ТУТ БУВ поєднує у собі темпоральність перфомансу та ефемерність об'єкта, який виник у його процесі. Водночас ця акція, яку важко оцінити однозначно, вписується у багаторічний політичний дискурс про національну і культурну ідентичність України.

[Жовтий вже був тут]

[Блакитний є таким, яким є. Жовтий приходить сам.] [The Blue is what it is. Yellow came itself.] 2009

Jaroslaw Perszko did a performance during which he slowly scattered blue pigment in a form of a powder on a monumental, unfolded canvas meanwhile humming Beethoven's Ode to Joy. The final stage of the process was lifting the canvas that reminded of ceremonial flag raising on a ship mast. The residual layer of blue pigment on the canvas gradually gave in to the gravity force revealing the original organic whiteness of the fabric. The action and its title send us back to the performance The Blue is what it is. Yellow

came itself. (2009) that the artist did during International Contemporary Art Festival Week on the old jam factory in Lviv. Back then, in the room that was already covered in blue paint, he was spaying the yellow pigment that slowly precipitated on the wall ledges and holes in the floor of historical space of the factory.

YELLOW HAS ALREADY BEEN THERE combines the temporality of performance and ephemeral nature of the object that emerged in the process. At the same time, this action that cannot be judged unambiguously fits in the long-standing political discourse about national and cultural identity of Ukraine.

dedicated to Markiian Ivashchynyn

[Yellow has already been there]

ЗАБІГ

Колектив художників мистецтва дії, а також мистецька платформа зі Львова, що утворилася у 2017.

Постійними учасниками є Тарас Пастущук, Ольга Склярська, Богдан Янчук-Зухер, Ольга Чигрик, Роксолана Угринюк, Роман Хрущ та Андрій Гелитович.

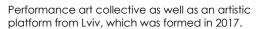
Ідея зібратися у групу виникла після участі художників у майстер класі Сандри Джонстон та Алістера Макленана (фестиваль Дні мистецтва перфоманс у Львові, 2017). Кожен з учасників Забігу залишається самодостатнім художником, що працює як соло автор.

Групова робота є місцем зустрічі, діалогу та довіри під час самого перфомансу.

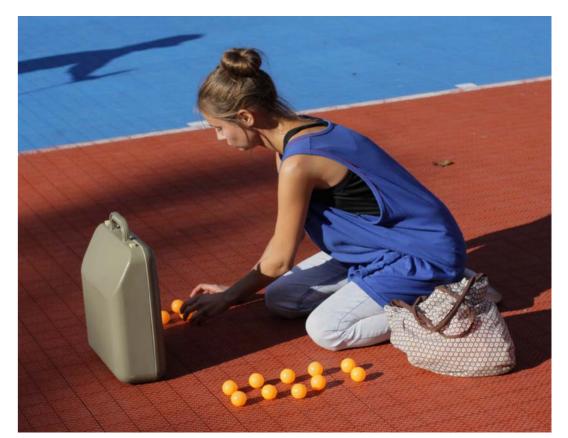
ZABIH

Regular participants are Taras Pastushchuk, Olha Sklyarska, Bohdan Yanchuk-Zukher, Olha Chyhryk, Roksolana Uhryniuk, Roman Khrushch and Andriy Helytovych.

The idea to get together in the collective arose after the participation of the artists in the workshop of Sandra Johnston and Alastair MacLennan (Festival Days of Performance Art in Lviv, 2017). Each of Zabih participants remains a self-sufficient working as a solo artist.

Group work becomes an area of meeting, dialogue and trust during the performance itself.

ЮРІЙ ШТАЙДА

Перфомер, живе і працює в Харкові.

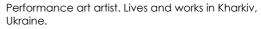
3 2004 року - актор театру-студії «Публіцист». Штайда навчався в Харківському національному університеті мистецтв ім. Котляревського за спеціальністю «режисер театру ляльок та анімації» (2009–2012).

Почав працювати з мистецтвом перфомансу на Симпозіумі ленд арту «Міфогенез» (2013). «Цей підхід видався мені єдиним можливим способом не порушити гармонію зимового пейзажу, і я з тих пір все більше і більше вхожу в перфоманс, працюючи над проектами, пов'язаними з ленд артом, музикою та театром»

[Перфоманс з тістом]

He is an actor in the theater-studio (Publicist) since 2004. Shtaida studied at the Kharkiv National University of Arts by Kotlyarevsky specialty director of the Puppet and Animation Theater (2009 to 2012).

He started to work with performance art in the Land Art Symposium «Mythogenesis» (2013). «This approach seemed to be the only possible way not to disrupt the harmony of the winter landscape, and I have been involved into the performance more and more since then, working on projects related to land art, music, and theaten»

[Performance with dough]

50

Януш Балдиґа (Польща)
Михайло Барабаш (Україна)
Вілаван Віангтонґ (Тайланд)
Аня Ібш (Німеччина)
Володимир Кауфман (Україна)
Ізабель Леон (Іспанія)
Ришард Луговскі (Польща)
Кінерет Хайя Макс (Ізраїль)
Маріо Монтойя (Іспанія)
Ярослав Першко (Польща)
Володимир Топій (Україна)
ЗАБІГ група (Україна)

Janusz Bałdyga (Poland)
Mykhaylo Barabash (Ukraine)
Wilawan Wiangthong (Thailand)
Anja Ibsch (Germany)
Volodymyr Kaufman (Ukraine)
Isabel León (Spain)
Ryszard Ługowski (Poland)
Kineret Haya Max (Israel)
Mario Montoya (Spain)
Jarosław Perszko (Poland)
Volodymyr Topiy (Ukraine)
ZABIH group (Ukraine)

за підтримки: ЛКЬЧІНСРКИЙ

KAVPLÅbhnų ФОНД

Virmenska 35

[проект] [project] ШКОЛА ПЕРФОМАНСУ SCHOOL OF PERFORMANCE 1 – 07.09.2019 1 – 07.09.2019

[ідея] [idea] ІНСТИТУТ АКТУАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА, ЛЬВІВ

INSTITUTE OF ACTUAL ART, LVIV

53

ПРОЕКТ РЕАЛІЗОВАНО ЗА ПІДТРИМКИ ТНЕ PROJECT IS SUPPORTED BY

ΥΚΡΑΪΗCЬΚΟΓΟ ΚΥΛЬΤΥΡΗΟΓΟ ΦΟΗΔΥ UKRAINIAN CULTURAL FOUNDATION.

[куратори] [curators] ЯНУШ БАЛДИҐА JANUSZ BALDYGA ΒΛΟΔΚΟ ΚΑΥΦΜΑΗ VLODKO KAUFMAN ЯРИНА ШУМСЬКА YARYNA SHUMASKA

[арт директор] [art director] ЛІДА САВЧЕНКО ДУДА LIDA SAVCHENKO DUDA

[редакція] [editors team] ЛІДА САВЧЕНКО ДУДА LIDA SAVCHENKO DUDA ІРИНА ШУТКА IRYNA SHUTKA

[дизайн та верстка] [design and layout] ΑΗΔΡΙЙ ΛΙΗΙΚ ANDRII LINIK MIPKO MAKCUMOBUY MIRKO MAKSYMOVYCH

[фотографіі] [photos] МАРІЯ ГОЇН MARIYA HOYIN ВОЛОДИМИР КАУФМАН VOLODYMYR KAUFMAN VORINALIOMS NYTRAITON KOSTIANTYN SMOLIANINOV

[переклад] [translation] АНАСТАСІЯ ЖИЩИНСЬКА ANASTASIYA ZHYSHCHYNSKA МАРІЯ ШЕВЧУК МАRIA SHEVCHUK ΚΟΜΠΑΗΙЯ ΠΕΡΕΚΛΑΔУ MARINTER MARINTER TRASLATION COMPANY MAP'ЯНА ФІЛЬ MARIANA FIL

> [друк] [printed] КОЛО, Дрогобич KOLO, Drohobych

